

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 423/2014-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. júla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť Nitrianskeho samosprávneho kraja, Rázusova 2A, Nitra, zastúpeného advokátom JUDr. Markom Ďuranom, Boženy Němcovej 4, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Okresného súdu Bratislava I č. k. 14 C 21/2008-324 zo 17. júla 2012, rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Co 487/2012-376 z 20. decembra 2012 a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 228/2013 z 31. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Nitrianskeho samosprávneho kraja **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. januára 2014 doručená sťažnosť Nitrianskeho samosprávneho kraja, Rázusova 2A, Nitra

(ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 C 21/2008-324 zo 17. júla 2012, rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 487/2012-376 z 20. decembra 2012 a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 228/2013 z 31. októbra 2013.

Z podania a jeho príloh vyplynulo, že sťažovateľ sa návrhom podaným na okresnom súde domáhal preskúmania a zrušenia rozhodcovského rozsudku Rozhodcovského súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave (ďalej len „rozhodcovský súd“) sp. zn. RspV-14/2007 z 19. decembra 2007, ktorým rozhodcovský súd zamietol návrh sťažovateľa na vyslovenie neplatnosti právnych úkonov a podanú námietku právomoci rozhodcovského súdu. Uvedeným rozsudkom rozhodcovský súd zároveň uložil sťažovateľovi znášať trovy rozhodcovského konania a zaplatiť žalovanému náhradu trov právneho zastúpenia. V rámci rozhodcovského konania sťažovateľ žiadal o vyslovenie absolútnej neplatnosti zmluvy o budúcej kúpnej zmluve a o rozhodnutie o trovách konania. Keďže predmetná zmluva bola zrušená, pretože žalovaný od nej účinne prejavým právny úkonom odstúpil, rozhodcovský súd dospel k záveru, že tu niet naliehavého právneho záujmu na určení platnosti, resp. neplatnosti zmluvy, a preto žalobu sťažovateľa zamietol. Vo veci námietky svojej právomoci rozhodol rozhodcovský súd s poukazom na § 1 ods. 1 a § 1 ods. 3 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) tak, že rozhodcovský súd má právomoc prerokovať predmet sporu zo zákona.

Okresný súd rozsudkom č. k. 14 C 21/2008-234 zo 17. júla 2012 návrh sťažovateľa zamietol a uložil mu uhradiť žalovanému trovy právneho zastúpenia. Poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ sa už návrhom podaným na Okresnom súde Nitra domáhal určenia neplatnosti právneho úkonu, keďže považoval rozhodcovskú doložku za neplatnú. Okresný súd Nitra rozsudkom sp. zn. 23 Cb 259/2005 konanie zastavil, keď zistil, že vec sa

má prerokovať v rozhodcovskom konaní. Uvedený rozsudok potvrdil Krajský súd v Nitre rozsudkom sp. zn. 15 Cob 349/2006, keďže tiež zastával názor, že námietka vecnej nepríslušnosti všeobecných súdov konať bola dôvodná. Podľa všeobecných súdov otázku platnosti rozhodcovskej zmluvy všeobecné súdy už prerokovali a bolo raz a navždy rozhodnuté o právomoci rozhodcovského súdu vo veci konať. Na konaní pred okresným súdom sa sťažovateľ zároveň domáhal posúdenia ďalších dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Keďže však uvedené dôvody v žalobe neuviedol, všeobecné súdy boli toho názoru, že uvedený dôvod nebol uplatnený v zákonom ustanovenej lehote, bol uplatnený dodatočne po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty na podanie návrhu na zrušenie tuzemského rozhodcovského rozsudku, čo podľa okresného súdu ani krajského súdu nie je možné.

Krajský súd rozsudkom č. k. 3 Co 187/2012-376 z 20. decembra 2012 na odvolanie sťažovateľa rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, keď dospel k záveru, že bol náležite zistený skutkový stav a právny názor okresného súdu je zákonu zodpovedajúci.

Sťažovateľ podal proti rozsudku odvolacieho súdu a uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania dovolanie. Dovolací súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 228/2013 z 31. októbra 2013 dovolanie sťažovateľa odmietol, keď dospel k záveru, že súdy oboch stupňov jasne a dostatočne vysvetlili právne dôvody, pre ktoré žalobu zamietli, a tiež po preskúmaní dovolacích dôvodov sťažovateľa konštatoval neprípustnosť dovolania podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Podľa sťažovateľa okresný súd, ako aj krajský súd zasiahli do jeho základných práv najmä tým, že sa nezaoberali jeho argumentmi, nezaoberali sa meritom veci a nezmyselne argumentovali prekážkou rozhodnutej veci a tiež nepochopiteľne argumentovali zmeškaním lehoty na rozšírenie dôvodov neplatnosti rozhodcovského rozsudku. Vzhľadom na to, že neposudzovali konanie pred rozhodcovským súdom z hľadiska jeho arbitrability, došlo z ich strany k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušenie práva na spravodlivý proces podľa sťažovateľa vychádza „z *nedostatočných a až arbitrárnych odôvodnení rozsudkov Okresného súdu Bratislava I a Krajského súdu v Bratislave. Sťažovateľ má zato, že oba*

súdy nedostatočne odôvodnili svoje rozhodnutia a nevysporiadali sa so všetkými argumentmi ním uvádzanými počas konania. Takýmto konaním došlo k odňatiu práva sťažovateľa na prístup k súdu...

Rozhodnutia okresného, krajského, ako aj Najvyššieho súdu SR jednoznačne nedávajú odpovede na všetky podstatné právne otázky predložené sťažovateľom v konaní, sú nedostatočne odôvodnené a vzhľadom na ignorovanie všetkých vyššie uvedených skutočností a zákonných ustanovení aj prejavom svojvôle pri aplikácii práva. Sťažovateľ má za to, že týmito rozhodnutiami a postupom súdov došlo k závažnému porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie.“

Sťažovateľ svoje tvrdenia o porušení jeho práv opiera najmä o tieto skutočnosti:

«Okresný súd Bratislava I návrh sťažovateľa zamietol, pričom svoje rozhodnutie len stručne odôvodnil prekážkou res iudicata, teda tým, že o veci už právoplatne rozhodli nitrianske súdy. V tejto súvislosti sťažovateľ dáva do pozornosti fakt, že v zmysle konštantnej judikatúry prekážka právoplatne rozhodnutej veci prichádza do úvahy len vtedy, ak sa začne opätovné konanie v tej istej veci a medzi tými istými účastníkmi konania. Uvedené podmienky musia byť splnené kumulatívne. Za tú istú vec je potrebné považovať také konanie, v ktorom sa konalo o rovnakom nároku už právoplatne skôr rozhodnutom a zároveň takéto konanie vychádza z totožného právneho dôvodu a z rovnakého skutkového stavu. V prvom rade je potrebné poznamenať, že v konaní na nitrianskych súdoch o určenie neplatnosti právneho úkonu a v konaní na súdoch v Bratislave o zrušenie a preskúmanie rozhodcovského rozsudku nevystupovali tí istí účastníci konania. Kým v konaní vedenom na OS Nitra a KS v Nitre boli ako žalovaní označení v prvom rade M. F. (teda podpredseda NSK, ktorý Zmluvu o budúcej kúpnej zmluve protizákonne podpísal) a v druhom rade G., s. r. o. ako účastník tejto zmluvy, v konaní pred OS Bratislava I a KS v Bratislave vystupoval ako žalovaný iba spoločnosť G., s. r. o. Totožnosť účastníkov konania teda daná byť nemohla.

Ďalej je potrebné poznamenať, že v uvedených konaniach sa v žiadnom prípade nekonalo o rovnakom nároku, nevychádzalo sa z totožných právnych dôvodov a už vonkoncom nešlo o totožný skutkový stav. V konaní na OS Nitra a KS v Nitre bolo predmetom určenie neplatnosti právneho úkonu, pričom právne a skutkové dôvody sa

sústredili na objasnenie okolností neoprávneného uzavretia Zmluvy o budúcej kúpnej zmluve a dôvodov jej absolútnej neplatnosti pre rozpor so zákonom. V konaní pred bratislavskými súdmi išlo o zrušenie a preskúmanie rozhodcovského rozsudku, pričom sa argumentovalo výhradne porušeniami zákona zo strany rozhodcovského súdu, keď vo veci konal a rozhodol aj napriek tomu, že jeho právomoc daná nebola a zároveň po podaní námietky jeho právomoci zo strany sťažovateľa uznesenie o rozhodnutí o tejto námietke účastníkom nezaslal, čím znemožnil sťažovateľovi právo domáhať sa preskúmania rozhodnutia súdom. Rozhodnutie súdov v Bratislave by tak nekonštatovalo a ani nemohlo konštatovať platnosť či neplatnosť Zmluvy o budúcej kúpnej zmluve, túto otázku boli oprávnené rozhodnúť iba súdy v Nitre. V tejto súvislosti teda takisto nemohlo ísť o totožnosť veci...

Okrem prekážky veci rozsúdenej odôvodňovali Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave zamietnutie návrhu na zrušenie a preskúmanie rozhodcovského rozsudku aj tým, že ďalšími dôvodmi na zrušenie rozhodcovského rozsudku (dôvodmi podľa ust. § 1 ods. 3 písm. a) a § 1 ods. 2 Zákona o rozhodcovskom konaní) sa nezaoberali z dôvodu, že neboli uplatnené do zákonnej 30 dňovej lehoty odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku a boli uplatnené až doplnením žaloby doručeným súdu dňa 16. 10. 2008. Uvedený záver však absolútne nezodpovedá realite. Doplnením žaloby sťažovateľ len doplňal žalobu o dôvody týkajúce sa trov rozhodcovského konania a vôbec sa nezaoberal dôvodmi na zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Takisto nie je pravdivé, že by sťažovateľ rozšíril svoju žalobu na pojednávaní konanom dňa 08. 03. 2011. Rozšírenie žaloby je dispozitívny úkon účastníka konania vo veci samej podľa ust. § 95 Občianskeho súdneho poriadku, na ktorý je potrebnú súhlas súdu.

V uvedenom prípade však nešlo o rozšírenie žaloby, ale len o rozšírenie dôvodov, čo preukazuje aj to, že súd nikdy uznesením nerozhodoval o pripustení zmeny žaloby uznesením. Sťažovateľ v konaní len doplňal dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku, pričom rozsah petitu - teda zrušenie rozsudku zostával stále rovnaký. Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave, ako aj Najvyšší súd SR nezaoberaním sa ďalších dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku úplne ignorovali aj konštantnú judikatúru, ktorá rozšírenie dôvodov nepovažuje za zmenu/rozšírenie žaloby.

V uvedenom prípade teda sťažovateľ len rozšíril dôvody o ďalšie skutočnosti nezákonnosti rozhodcovského rozsudku. Z ustanovenia § 41 Zákona o rozhodcovskom konaní nevyplýva, že účastník po zákonnej 30 dňovej lehote nemôže žalobu dopĺňať o ďalšie dôvody a takýto záver ani nemožno prijať. Ak by zámer zákonodarcu bol taký, že všetky dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku je nutné uplatniť v zákonnej 30 dňovej lehote, takúto koncentračnú zásadu by uviedol priamo do ust. § 41 Zákona o rozhodcovskom konaní podobne, ako napríklad v prípade námietok proti zmenkovému a šekovému platobnému rozkazu (§ 175 ods. OSP:... „námietky, v ktorých musí uviesť všetko, čo proti zmenkovému platobnému rozkazu alebo šekovému platobnému rozkazu namieta...“). Keďže takéto alebo obdobné ustanovenie § 41 Zákona o rozhodcovskom konaní neobsahuje, je možné dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku dopĺňať aj po podaní žalobného návrhu a týmito dôvodmi sa príslušný súd aj musí zaoberať, čo však všeobecné súdy neurobili.»

Sťažovateľ tiež namietal, že všeobecné súdy sa nevyjadrili k jeho námietke nesprávneho určenia trov právneho zastúpenia rozhodcovským súdom.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti vydal tento nález:

„1. Základné právo Nitrianskeho samosprávneho kraja, ..., so sídlom: Rázusova 2A, 949 01 Nitra na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č. k.: 14 C 21/2008-324 zo dňa 17. 07. 2012, Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k.: 3 Co/487/2012-376 zo dňa 20. 12. 2012 a Uznesením Najvyššieho súdu SR č. k.: 2 Cdo 228/2013 zo dňa 31.10.2013 porušené bolo.

2. Rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k.:14 C 21/2008-324 zo dňa 17. 07. 2012, Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k.: 3 Co/487/2012-376 zo dňa 20. 12. 2012 a Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k.: 2 Cdo 228/2013 zo dňa 31. 10. 2013 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Bratislava I, Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd SR sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Mareka Ďurana, advokáta, so sídlom Boženy Nemcovej č. 4, 949 01 Nitra náhradu trov konania vo výške 340,90 EUR (slovom tristoštyridsať eur deväťdesiat centov) do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažnosť sťažovateľa zároveň obsahuje návrh na odloženie vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí až do doby rozhodnutia o ústavnej sťažnosti, čo odôvodňuje najmä tým, že sumu priznanú rozhodcovským súdom ako náhradu trov právneho zastúpenia žalovanému neuhradil, keďže s rozhodcovským rozsudkom nesúhlasí. Z toho dôvodu sa proti nemu vedie exekučné konanie. Ďalej uvádza:

„Keďže doručením uznesenia Najvyššieho súdu SR o odmietnutí dovolania sa dovolacie konanie právoplatne skončilo, sťažovateľovi reálne hrozí pokračovanie v exekúcii. Sťažovateľ je orgánom územnej samosprávy, ktorého úlohou je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov. Svoju pôsobnosť vykonáva najmä v oblasti školstva, kultúry, zdravotníctva, sociálnych služieb, cestovného ruchu, atď. Za týmto účelom zriaďuje viaceré rozpočtové a príspevkové organizácie, ktoré sú rozpočtom napojené v na samosprávny kraj. V prípade núteného výkonu rozhodnutia by mohlo dôjsť k ohrozeniu fungovania uvedených organizácií, ako aj samotného samosprávneho kraja, čo by mohlo mať nepriaznivý dopad na obyvateľov žijúcich a pôsobiacich na jeho území.

Sťažovateľ má za to, že neodložením vykonateľnosti vyššie uvedených rozhodnutí a následnou exekúciou by mohlo dôjsť k nepriaznivým následkom s nemožnosťou navrátenia do predošlého stavu s prihliadnutím na ust. § 61 Exekučného poriadku. Vzhľadom na výšku vymáhanej sumy spolu s príslušenstvom, by to mohlo znamenať fatálne dôsledky pre každodenné fungovanie samosprávneho kraja, ktoré sú jednoznačne závažnejšieho charakteru, ako dôsledky prípadného odloženia vykonateľnosti pre spoločnosť G., s. r. o. Sťažovateľ má zároveň za to, že rozhodnutie o odložení vykonateľnosti súdnych rozhodnutí nie je v rozpore s verejným záujmom, naopak, z hľadiska charakteru pôsobnosti samosprávneho kraja je odklad rozhodnutí v záujme jeho obyvateľov a verejnosti.“

Ústavnému súdu bolo 24. marca 2014 doručené doplnenie ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ doplnil znenie výrokovej časti nálezu takto:

„Základné právo Nitrianskeho samosprávneho kraja, ..., so sídlom: Rázusova 2A, 949 01 Nitra na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodcovským rozsudkom vydaným Rozhodcovským súdom Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave sp. zn. RspV-14/2007 zo dňa 19. 12. 2007 porušené bolo.

Rozhodcovský rozsudok vydaný Rozhodcovským súdom Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave sp. zn. RspV-14/2007 zo dňa 19. 12. 2007 sa zrušuje a vec sa vracia Rozhodcovskému súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave na ďalšie konanie.

Rozhodcovský súd pri Slovenskej obchodnej a priemyselnej komore v Bratislave je povinný zaplatiť sťažovateľovi na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Mareka Ďurana, advokáta, so sídlom Boženy Nemcovej č. 4, 949 01 Nitra náhradu trov konania do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ uvedené doplnenie odôvodňuje tým, že aj zo strany rozhodcovského súdu došlo k porušeniu jeho už uvedených práv. Zároveň požiadal aj o odloženie vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku sp. zn. RspV-1482007 z 19. decembra 2012.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127a ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy proti neústavnému alebo nezákonnému rozhodnutiu alebo inému neústavnému alebo nezákonnému zásahu do vecí územnej samosprávy, ak o jej ochrane nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ uviedol, že jeho sťažnosť je sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a tiež aj podľa čl. 127a ústavy. Po posúdení obsahu sťažnosti ústavný súd uzavrel, že jeho sťažnosť, v ktorej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, keďže podstatou sťažnosti nie je namietanie neústavného alebo nezákonného zásahu do vecí územnej samosprávy.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou námietok sťažovateľa sú jeho tvrdenia o porušení jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že rozhodcovský súd ani všeobecné súdy nedali vo svojich rozhodnutiach jednoznačné odpovede na všetky právne otázky predložené sťažovateľom

v konaní, ich rozhodnutia sú nedostatočne zdôvodnené a sú prejavom svojvôle pri aplikácii práva.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

1. Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľa rozhodnutiami rozhodcovského súdu sp. zn. RspV-14/2007, okresného súdu č. k. 14 C 21/2008-324 a krajského súdu č. k. 3 Co/487/2012-376, ústavný súd uvádza, že ich preskúmaniu bráni princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

V prípade sťažovateľom napadnutých rozhodnutí bol súdom, ktorý preskúmaval rozsudok rozhodcovského súdu sp. zn. RspV-14/2007 z 19. decembra 2007, okresný súd a súdom, ktorý preskúmaval rozsudok okresného súdu č. k. 14 C 21/2008-324 zo 17. júla 2012, krajský súd, a pokiaľ ide o rozsudok krajského súdu č. k. 3 Co 487/2012 376 z 20. decembra 2012, bol tento preskúmaný najvyšším súdom v dovolacom konaní. Sťažovateľ teda uplatnil možnosť v jednotlivých štádiách konania

využiť na ochranu ním označených práv zákonom poskytnuté opravné prostriedky. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti rozhodnutiu rozhodcovského súdu, okresného súdu, ako aj krajského súdu odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

2. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 228/2013 z 30. októbra 2013, podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavnú neopodstatnenosť.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať aj takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 175/03).

Ústavný súd v prípadoch, keď riešil problematiku možného porušenia základného práva na súdnu ochranu konkrétnym rozhodnutím všeobecného súdu, uviedol, že právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neznamená právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Z opačného pohľadu možno povedať, že neúspech v súdnom konaní nemožno považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06, III. ÚS 218/07).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 209/04, III. ÚS 206/06, III. ÚS 78/07).

Ťažiskovým dôvodom, pre ktorý považuje sťažovateľ namietané uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 228/2013 z 31. októbra 2013 za ústavne nekonformné, je to, že podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd sa nesprávne a nedostatočne vysporiadal s jeho tvrdením, že okresný súd aj krajský súd mu v napadnutých konaniach znemožnili domáhať sa preskúmania a tiež zrušenia rozsudku rozhodcovského súdu a jeho argumentáciou preukazujúcou pravdivosť týchto tvrdení. Najvyšší súd podobne ako okresný súd aj krajský súd nedali odpovede na všetky otázky predložené sťažovateľom a podľa názoru sťažovateľa je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nedostatočne odôvodnené a arbitrárne.

Ústavný súd preskúmal uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 228/2013 z 31. októbra 2013 a zistil, že námietky sťažovateľa nie sú opodstatnené. V danom prípade najvyšší súd rozhodujúc o dovolaní proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 Co 487/2012 z 20. decembra 2012 vyslovil svoj právny názor a riadne aj vysvetlil dôvody svojho rozhodnutia, prečo dovolanie sťažovateľa odmietol.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia sp. zn. 2 Cdo 228/2013 z 31. októbra 2013 okrem iného uviedol:

„Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok všeobecného súdu aj v situácii, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 154/05 z 28. februára 2006).

Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa (v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu v zmysle § 219 ods. 1 O. s. p.) spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodnenie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. (§ 219 ods. 1, 2 O. s. p.) a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, čo platí tak pre rozsudok súdu prvého stupňa (§ 157 ods. 2 O. s. p.), ako aj pre rozsudok odvolacieho súdu (§ 219 ods. 2 O. s. p.). Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia aj obsahové (materiálne) náplne, zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť; tým však nie je zodpovedaná (ani inak dotknutá) otázka správnosti právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi.

Súdy oboch stupňov jasne a dostatočne vysvetlili právne dôvody, pre ktoré žalobu zamietli. Zhodli sa na tom, že sú viazaní právoplatnými rozhodnutiami všeobecných súdov v otázke právomoci rozhodcovského súdu SOPK na konanie a rozhodovanie veci, založenej uzatvorenou rozhodcovskou doložkou uvedenou v čl. 8 zmluvy. Formálnym dôsledkom právoplatného rozhodnutia je nemožnosť pokračovať v konaní a zaoberať sa vecnou stránkou rozhodnutia. Materiálna stránka účinkov právoplatného rozhodnutia spočíva v jeho záväznosti pre účastníkov a pre všetky orgány. Záväznosť a nezmeniteľnosť rozhodnutia spôsobujú prekážku právoplatne rozhodnutej veci a teda o veci, o ktorej sa už raz právoplatne rozhodlo nemožno rozhodovať opäť. Totožnosť vecí spočíva jednak v účastníkoch konania, ktorými boli vo vyššie uvedených konaniach vedených pred okresným a krajským súdom žalobca ako aj žalovaná. Totožnosť predmetu konania je potrebné rozumieť tak, že predmetom konania je žalobný nárok spolu so skutkovým odôvodnením, z ktorého by mal žalobný nárok vyplývať. V konaniach vedených pred Okresným a Krajským súdom v Nitre bolo konanie právoplatne zastavené z procesného dôvodu uvedeného v ustanovení § 106 ods. 1 O. s. p. a síce z dôvodu vznesenej kvalifikovanej námietky žalovanej existencie zmluvy, podľa ktorej sa vec mala prejednať v rozhodcovskom konaní, ktorej súdy vyhovel. Ak by uvedené súdy dospeli k záveru o neplatnosti rozhodcovskej doložky, na predmetnú námietku by neprihliadli a s uvedenou skutočnosťou by sa vo svojich rozhodnutiach vysporiadali s tým, že by vec bola prejednaná v občianskom konaní. Žalobca sa tak v konaní vedenom pred tunajším súdom domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky, o ktorej už bolo právoplatne rozhodnuté. Predmetné rozhodnutia neboli zrušené v rámci konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch proti právoplatným rozhodnutiam. Vzhľadom na vyššie uvedené účinky je súd právoplatným rozhodnutím v otázke právomoci rozhodcovského súdu SOPK viazaný. Nakoľko žalobca iný dôvod na zrušenie rozhodnutia RS SOPK v podanom návrhu nešpecifikoval, súd sa nemohol zaoberať vecnou stránkou konania. Zákon kogentne stanovuje lehotu na podanie návrhu na preskúmanie rozhodcovského rozsudku, pričom predpokladom podania kvalifikovaného návrhu na preskúmanie rozhodcovského rozsudku, na základe ktorého by sa žalobca mohol domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku je uvedenie dôvodu podľa § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. a to v zákonom stanovenej lehote. Súd preto môže posudzovať napadnutý

rozhodcovský rozsudok len z dôvodov uvedených v návrhu v zákonom stanovenej lehote. Zmeškanie procesného úkonu účastníka v zákonom stanovenej lehote, v uvedenom prípade neuvedenie dôvodu zrušenia rozsudku v zákonnej lehote má za následok procesnú preklúziu práva. V prípade žalobcu tak uplynutím zákonnej lehoty došlo k procesnej preklúzii práva domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku z ďalšieho dôvodu podľa § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. Jedná sa o všeobecný následok zmeškania zákonných lehôt podľa § 55 O. s. p., pričom sa nevyžaduje, aby prekluzívny následok procesných lehôt bol osobitne ustanovený pri jednotlivých procesných právach a úkonoch účastníkov konania. Pokiaľ žalobca i v odvolacom konaní zotrval na svojej argumentácii, odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa o neopodstatnenosti žaloby z uvádzaných dôvodov s tým, že v odvolaní sa neargumentuje skutočnosťami, ktoré by mali za následok zmenu súdom prvého stupňa zisteného stavu alebo jeho právneho hodnotenia, ani takými, u ktorých by súd prvého stupňa pri rozhodovaní o veci nebol mal vedomosť, alebo ktoré by nebol uvážil. Poukázali na skutočnosť, že v konaniach pred súdom prvého stupňa i v odvolacom konaní iný, než napadnutým rozsudkom vyslovený právny záver nevyplýva a v odvolaní uvedené argumenty nie sú spôsobilé privodiť iné právne hodnotenie stavu veci.

Pokiaľ dovolateľ namieta, že súdy pri rozhodovaní vychádzali z neúplných skutkových zistení, ide po stránke obsahovej o námietku, že v konaní došlo k tzv. inej (než v § 237 O. s. p. vymenovanej) procesnej vade, majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; takáto dovolateľom tvrdená vada (i keby k nej v konaní došlo) by bola síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) sama osebe ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p.

Obsah dovolacích námietok smeroval tiež k spochybneniu správnosti právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. (vid' uznesenie

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesné prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov však nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., lebo (ani prípadným) nesprávnym právnym posúdením vecí súd účastníkovi konania neznemožnil realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (viď napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 26/2010).

Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že v konaní mu postupom súdu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.).“

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 228/2013 z 19. júla 2012 konštatuje, že jeho odôvodnenie je dostatočné a zrozumiteľné. Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu dostačujúco vysvetlil, prečo odmietol dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 Co 487/2012 z 31. októbra 2013, a jeho závery možno považovať z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné. Najvyšší súd v napadnutom uznesení zaujal stanovisko k námietkam sťažovateľa, najmä pokiaľ ide o argument prekážky rozhodnutej veci, ako aj zmeškania lehoty na podanie návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku a odňatie možnosti sťažovateľovi konať pred súdom.

K námietke nevysporiadania sa so skutočnosťami uvádzanými sťažovateľom v jeho sťažnosti ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou uvádza, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní

skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

Pretože namietané uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 228/2013 z 31. októbra 2013 nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru najvyššieho súdu.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojim vlastným. V konečnom dôsledku ústavný súd nie je opravným súdom skutkových omylov a právnych názorov všeobecného súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecného súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom v okolnostiach daného prípadu by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetná interpretácia týchto právnych predpisov najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje. Z uvedeného dôvodu odmietol v tejto časti sťažnosť sťažovateľa z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júla 2014